

A tanítónőképző-intézet zászlója 2. rész

A Rákosi Szántó 1929-ben megjelent 42. számából folytatjuk az idézetünket, tehát a cinkotai tanítónőképző zászlójának ünnepéről szól jelen írásunk is. A Szerb Antal Gimnázium gyűjteményében ma is látható lobogó külön érdekessége, hogy készítői, hímezői: Bács Vilma, a község háza irodatisztje, a képviselőtestületi jegyzőkönyvek írnoka és Husz Béláné postamester ráhímezték a pozsonyi mellé Cinkota állítólagos címerét is. Ez, a már másik helyen (a Cinkotai Lovas Leventék 1928-as zászlóján) is megtalált ábra mindenképp említést érdemel, hiszen az eredetét

csak találgathatjuk egyelőre, hátha lesz valaki, aki tudja is a történetét, és elmondja, leírja nekünk. A címeren, egy kút kávéján sas (turul?) áll kiterjesztett szárnyakkal, csőrében korsóval. Ez utóbbi talán a cinkotai iccére utal, de nem tudhatjuk biztosan, míg ki nem derül az eredete. Az idézett cikk erről nem tesz említést, és ezen a két ma is meglévő zászlón kívül mi sem találtunk még más emléket róla. A kor néha suta, néha túlméretezett pátoszú mondataiban a történelem bújik meg, olvassunk bele és megismerhetjük a nagy történelmi mozaik néhány cinkotai kockáját.

LANTOS ANTAL KUTATÁSAIBÓL LEJEGYZTE:
SZÉMAN RICHÁRD

„Novák Eszter intézeti tanítónő emlékezett meg 1919. évi október 15-ről, amikor Pozsony cseh bitorlói kiutasították az intézet tanítóit karát és növendékeit a koronázó ősi városból. Megkapó szavakkal ecsetelte a tanári testület lelki világát, a cseh uralom embereinek állandó és fokozódó hatalmi tobzódását, Az Illavával (szlovák börtönváros – SzR) való félreérthetetlen fenyegetőzést és főképpen azt a heroikus magatartást, amit e napokban a tanítónők érdemekben dús megmentője, Tabódy Ida kifejtett, aminek a hatásától a cseh bitorló sem tudott szabadulni és végül is úgy segített magán, hogy kiutasította Pozsonyból az intézetet. Hatásonnan festette le az új otthon keresése körül kifejtett izgalmas munkáját az intézet igazgatójának, amit gróf Zichy Sarolta közbejöttével Huszár Károly akkori miniszter oldott meg azzal, hogy Cinkotára rendelte a pozsonyi tanítónőképzőt. Aztán megemlékezett a berendezkedés nehézségeiről, az idegenbe kerülés bizonytalan érzületéről, az internátus küzdelméről az élelmiszerek beszerzésénél, amit mind jóformán egyedül Tabódy Ida igazgatónő fáradhatatlan buzgalma és körültekintő megfontoltsága oldott meg. Hálásan emlékezett meg Cinkotán tapasztalt figyelemről, megbecsülésről és szeretetről, amivel lépten-nyomon találkozik az intézet és tanári testülete és értékes előadását azzal az óhajattal és reménykedéssel fejezte be, vajha minél előbb elérkezne az az idő, amikor az intézet újból Pozsony ősi falai között folytathatná eredményekben már is gazdag nemzeti misszióját.

Zajos elismerés honorálta a magas színvonalú előadást, ami csak akkor szűnt meg, amikor Záborszky Zoltán főjegyző lépett az emelvényre, hogy átadja a község ajándékát az intézet igazgatójának. Szép szavakkal ismerte el az intézet nagy, nemzeti szempontból is elsőrangú értékét, ecsetelte a község büszkeségét, hogy az intézetet falai között tudhatja, nyomatékosan kiemelte, hogy a község ismeri, minő drága kincs számára az intézet, amit a község minden lakosa megkülönböztetett tiszteletben tart. A zászlót hódolata, becsülése és szeretete jeléül nyújtja át községe nevében és kéri, hogy az intézet növendékei hazafias érzüle-

tük jelképének tartsák, és amikor visszavonul az intézet e zászló alatt az ősi otthonba, erre Cinkota minden időben ép oly büszkeséggel fog emlékezni, mint amilyen kitüntetésnek tartja, hogy az intézetnek adományozhatta ezt a zászlót!

Tabódy Ida a köszönet és a hála jóleső szavaival és megilletődéssel veszi át a zászlót, amelynek jelentőségét átérzi és biztosítja Cinkota községet, hogy a zászló az ő öröke alatt mindenkor azt a célt fogja szolgálni, amit az adományozó ráhímeztetett jelmondatával kifejezni akart: taníts, dolgozz Nagymagyarországért! Elismeri a község megkapó törekvését, hogy az intézet új otthonát minél kellemesebbé tegye, és viszonzásul ígéri, hogy a kulturális fejlődés terén erős lendületnek indul a községet ebbeli áldásos munkásságában minden erejével úgy az intézet, mint a maga erejével mindenkor támogatni fogja. Átvette a zászlót, aminek öröketét három növendékére bízta, akiknek különös feladatuk lesz annak gondozása, majd így fejezte be lelkes beszédét:

- Vegyétek át ezt a fehér zászlót és vigyétek dicsőséggel a nagy magyar feltámadás győzelmes útján előre!

Ezután Izabella királyi fenséget kérte fel, avassa fel a zászlót. A királyi fenség elébb zászlószeget vert be, majd a következő beszéddel avatta fel azt:

Örömmel, szívem egész melegével jöttem ma Cinkotára, hogy részt vegyek ezen a szép ünnepen. Mindig szeretettel kísértem az intézet sorsát, hiszen a kedves Pozsony közös otthonunk volt. Tíz éve, hogy a volt pozsonyi tanítónőképző Cinkotára költözött. Tíz csoport magyar tanítónő tanult meg itt dolgozni. Nemcsak tudást vittek magukkal mindenhol az országba, hanem a női lélek legszebb kincseit is: a vallásosságot és a gyermekszeretetet. Munkájuk nyomán mindenütt áldás fakadt. Cinkota községe megértette az intézet misszióját. Bizonyítéka ennek az, hogy az

intézet mindnyájunktól nagyra becsült, érdemes igazgatóját, Tabódy Idát, már néhány hónappal ezelőtt díszpolgárává választotta. Tabódy Ida volt az, aki gyakorló iskolában a szülőket és Cinkota egész népét szorosán az intézethez kapcsolta. Ennek a belső összetartozásnak újabb jele e szép zászló, amelyet ma a község az intézetnek fölajánl. Három eszmét hirdessen a jövőben: Egyetértést, Munkát, Hitet!

A fenséges asszony szavai után Petri Pál államtitkár a kultuszminiszter megbízásából fejezte ki elismerését Tabódy Ida nagy értékű pedagógiai tevékenysége fellett, őt a legnagyobb pedagógusok sorába helyezvén. Biztosította az intézetet, hogy a kormány minden lehetőséget megteszen, hogy rendelkezésre bocsássa azokat az eszközöket, amelyek az Intézet jövő sorsának biztosítására és az elérhető legnagyobb fokú tökéletesség megszerzésére szükségesek.

Az újságokban most az ünnepségen szereplő tanárok, diákok helyi egyesületek felsorolása következik, majd a végén megemlékezik a zászló készítőiről:

„A nehéz fehér selyemből szőtt zászló mesteri hímzését Husz Béláné és Bács Vilma készítették és gondos munkájuk mindörökké hirdetni fogják a cinkotai úrhölgyek értékes művészetét. A zászló egyik oldalán Pozsony és Cinkota címere, másik oldalán egy tanítónő a pozsonyi vár felé kezével mutatja az utat növendékének.”

A Kertvárosi Helytörténeti Gyűjtemény munkatársai boldog karácsonyt és eredményekben gazdag új esztendőt kívánnak minden kedves olvasónak!

